

Režisér Hanuš: Pan Kaplan nesnese improvizaci

Jen posledních pár míst zbývá na druhém balkonu. Jinak je na divadelní novinku Pan Kaplan má třídu rád na leden vyprodáno. Hlavní roli přistěhovalce Hymana Kaplana, který se urputně snaží naučit novou řeč, ztvárnil Martin Mejzlík.

Stanislava Králová
redaktorka MF DNES

PARDUBICE Knižní klasiku Lea Rostena Pan Kaplan má třídu rád převedl nedávno na jevištní prkna pardubického Východočeského divadla režisér Miroslav Hanuš. „Poselstvím této hry je naděje. Naděje ve světě, který je a vždycky bude složitý. A ta naděje záleží na nás. Abychom těm lidem, kteří jsou v nouzi, byli nápomocni,“ říká Miroslav Hanuš.

Je tou nadějí také optimismus pana Kaplana, jeho urputnost přejít ve světě, do něhož byl vhozen?

Naděje je v tom celém. Že si účastníci večerní školy pomáhají a sdílejí svoje věci a podporují se. A do toho je tam postava černošky Nelly Grayové, která je sama jako nejspodnější vrstva společnosti ponížena a právě tam těmto přistěhovalcům podala pomocnou ruku.

Ani ona však neunikne tlaku, který vyplývá z toho, že ji válka odvede syna do války, a na přistěhovalce, pro něž měla pochopení, nyní křičí: „Jste tu za voly“.

Ano, ale pak se jim omluví a rozpláče se. Má strach o svoji rodinu a na jedinou válku sáhne i na ni a vezme jí syna. A to je situace podobná té u nás. Válka je za humny. V první chvíli je to hurá, dáme peníze, pomůžeme, ale po pár měsících nás to přestane bavit, to je ale asi v lidské povaze – zvykat si na věci a odtrhnout to, co nás obtěžuje. Ta černoška si taky dělá nepohodli v tom, že se jim omluví. Právě proto, že ona zažila jako černoška ústrky, dokáže jejich problémy pochopit. Takové věci si má člověk připomínat. Zkušenost je vždycky nepřenositelná.

Máte na to nějaký příklad?

Vždycky mě udivovalo, že tak krátce po první světové válce, která byla šokem pro lidi, již do té doby netušili, že se může takhle velký konflikt stát, se přesto zanedlouho

Divadelní novinka Miroslav Hanuš působil řadu let v pražském Divadle v Dlouhé. Nyní je na volné noze a věnuje se také více režii. S pardubickým souborem měl původně nazkoušet hru U Hitlerů v kuchyni, ale kvůli válce na Ukrajině se divadlo rozhodlo pro hru Pan Kaplan má třídu rád. Foto: Petr Šedivý

tento šok zopakoval. Generace, které to nezažijí, to znají jen z druhé ruky, a co jsme nezažili, to už nás najednou tak nepálí a polevíme. Když ale chceme být lidmi v důstojném slova smyslu, tak na sebe musíme být trochu přísní.

Vy jste to svoje lidství otevřel tím, že jste svou chalupu zapůjčil ukrajinským ženám. Životní příběh jedné z nich je tragický.

Ano, nejmladší z nich byla čerstvě vdaná, její muž narukoval a posléze na frontě zahynul. Myslím jsem si, že s těmi lidmi soucítím hodně, ale na jedinou se mě to dotklo ještě mnohem víc osobně. Viděli jsme se s nimi jen několikrát, dali jsme jim chalupu k dispozici, aby v ní našli jakýsi domov. Jsou tam dvě ženy a dvě malé holčičky, které chodí do školy. Přestože se tak osobně neznáme, staly se součástí naší rodiny. Tato žena nám ukazovala svoje svatební fotografie a najednou nám napsala, že ho jede hledat a má jediný cíl, aby ho pohřbila.

Podařilo se jí to?

Ano, po několika měsících ho ve vojenském hrobu našla. Nyní je v péči psychiatrů a uvažuje, že by se vrátila a našla tady v Čechách trochu klidu, než to, doufejme, dobře dopadne.

Pojďme zpět k vaší divadelní novince. Dokážete si sám sebe představit, že byste takhle někde v

cizí zemi docházel jako frekvenciant do večerní školy, jako to museli udělat všichni ze třídy pana Kaplana?

Ta představa je tragická. Neučím se žádný jazyk a jsem fixovaný na svou domovinu. Já rád užívám češtinu a nový jazyk bych uměl tak nějak. To bych byl ztracen.

Jaký překlad jste si pro své pojetí Pana Kaplana vybral?

Cíleně jsem používal překlad Pavla Eisnera, mám ho radši. Hru jsem si z poloviny musel dopsat po svém. Mnoho fórů bylo třeba domyslet. Velice pečlivě jsem ale vtipy prosíval, aby zůstaly jen ty nejlepší. Ty patvary slov, to je pro herce skutečně náročné. Musí je důkladně a správně říkat, protože to je jedna zámena slov za druhou a divák musí stihnout pochopit, co mělo být to původní spojení.

Takže na improvizaci nebylo místo?

To opravdu ne. Na herce jsem také po generálce apeloval, že musí pracovat s temporytmem a pointováním situací, nepřidávat tam další situace, protože tím by se hra stala nesdílňou. Herci na sebe zkrátka musí být přísní, přestože to vypadá jako rozdávaná komedie. Musí se ale dělat přísně.

V Panu Kaplanovi oprášili herci hru na hudební nástroje a z muzikantů, kteří doprovázejí herce,

se zase stali herci. Jak těžké bylo obě skupiny přesvědčit, aby přijaly pracovní náplň těch druhých?

Nebylo, moc jsem se neptal a oni ani neprotestovali. Do třídy uprchlíků jsem zamíchal tři profesionální hudebníky, a aby byli součástí třídy, udělal jsem z nich utečence. Tím jsou jedna třída. Třeba Zdeněk Rumpík se na hru na trombon skutečně těšil a sám se přihlásil.

Nechtěl triáng?

Ne. On se přihlásil asi na třetí zkoušce. Jak je takový plachý a něžný člověk, tak se stydl. Ale zkusil si to. Toto není muzikál, tady musíme vytvořit situaci. Muzika je tady důležitá, protože evokuje jednotlivé národnosti. A navíc je muzika to, na čem se lidé vždycky shodnou bez ohledu na to, odkud jsou.

Jak je těžké režirovat svého spolužáka z DAMU Martina Mejzlíka, který hraje hlavní roli?

Je to příjemné, pokud mu to jde. A jemu to šlo. Pokud bychom se nějak kousli, tak by to mohlo být zásek, protože jsme pořád kluci z DAMU. Bylo to moc fajn setkání s Martinem Mejzlíkem zvaným ve třídě Mejdo.

Ke komu byste postavu pana Kaplana přirovnal?

Pan Kaplan má tendence být aktivní jako Hujer, ale on není šprt. On dělá věci s vášní. Chce se na věci soustředit, chce uspět v novém světě. Je

hodný, pro každého by udělal, co se dá. Není to plochá komická figurka.

Čekáte srovnání s provedením Pana Kaplana z pražského Divadla ABC, kde hrál titulní roli Oldřich Vízner?

Srovnání se nebojím, neboť se žádným srovnáním nezabývám. O mně se ví, že nemám rád sport, jsem nesoutěžní typ. Nechci nad nikým vyhrát. Rád bych s lidmi žil a radoval se. Zajímá mě, jestli bude naše hra přes smích a radost fungovat k dojetí a zasáhne diváky.

Nemohu si závěrem odpustit otázku odjinud. Kalendář, který jste nafotil jako Josef Korejs v Případech prvního oddělení, se draží za tisíce korun. Čekal jste takový úspěch?

Trochu jsem to tušil. Seriál měl obrovskou sledovanost. Je úplná počta, že si to diváci pouští opakovaně jako Hříšné lidi města pražského. Úvahou, že dva miliony lidí to sledují, milion má seriál rádo, osm set tisíc to sleduje vloženo hodně a třicet tisíc lidí fanaticky, jsem došel k tomu, že o kalendář bude zájem. A titlo lidé budou mít touhu kalendář získat, protože je to autentická věc, skutečná rekvizita ze seriálu. Prý se jeden s podpisem a razítkem Korejs forever vydražil za osm tisíc. V krátké době stál 299. Tak si říkám, jestli toto není vrchol mé kariéry, že jsem se dvánáctkrát převlékl.